

La situació crítica de la llagosta vermella al Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter

Al Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter viu una de les espècies més preuades de la nostra mar: la llagosta vermella (*Palinurus elephas*). Objecte de captura de temps ençà, avui les seves poblacions es troben en una situació crítica. La ciència ha permès revelar aspectes rellevants de la biologia d'aquesta espècie: relació talla-edat, moviments, època de reproducció, ecologia dels exemplars juvenils, etc. Aquests coneixements haurien de servir per establir mesures de gestió adients per a la pesca responsable d'aquest decàpode, que s'haurien d'aplicar en l'àmbit local de manera urgent.

Les característiques calcàries del massís del Montgrí proporcionen un oasi per a l'assentament de la llagosta vermella. L'hàbitat que hi trobem dona cobertura a una gran part del cicle biològic d'aquest decàpode, de manera que la costa del Montgrí és un indret amb condicions òptimes perquè s'hi estableixi una població estable i permanent d'exemplars adults. Tot i això, s'ha de tenir en compte que, després d'anys de prohibició de la pesca a les illes Medes, les poblacions de llagosta no n'han resultat afavorides. L'origen d'aquesta situació, a priori paradoxal, l'hem de cercar en dos efectes ecològics.

En primer lloc, cal remarcar que la protecció de les illes Medes ha comportat un augment de la població de peixos. Aquest increment de la comunitat íctica implica una predació més elevada sobre individus joves de *Palinurus elephas* que en altres zones no protegides i amb

menys peixos, com és la costa del Montgrí. Aquest efecte incideix directament sobre la densitat de la població de llagostes dins els límits de la reserva, on no és permesa cap activitat extractiva. Com a conseqüència, la probabilitat que hi hagi llagostes joves que puguin créixer dins la zona protegida és molt baixa.

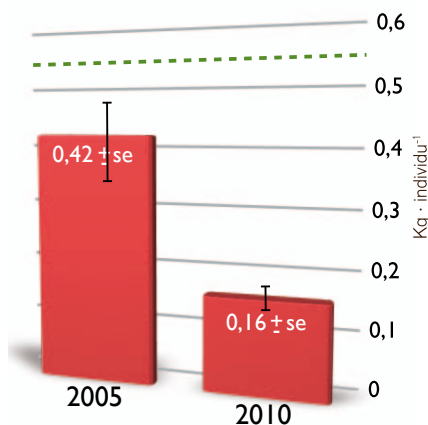
En segon lloc, l'altre efecte que fa que la densitat d'exemplars adults dins la reserva sigui tan baixa, és l'extensió reduïda de la zona protegida. Tot i ser suficient per donar cobertura a nombroses espècies, resulta insuficient per a les llagostes madures, atès que l'àrea on campegen i fan desplaçaments diaris és molt superior a l'espai protegit i, per tant, poden ser pescades quan s'aventuren fora dels límits de la reserva.

També cal preguntar-se per què el Montgrí —un bon indret per a l'assentament d'exemplars juvenils— no pot nodrir les illes Medes de llagostes adultes. En aquest cas, la causa principal són els efectes de la pesca. A Catalunya, una de les mesures aplicades amb relació a la pesca de la llagosta vermella és la prohibició de capturar-ne des de l'1 de setembre fins al 28 de febrer. També està prohibida la captura d'individus inferiors a 90 mm de cefalotòrax, així com la captura de femelles ovades. Tot i això, la població de llagostes del Parc no mostra cap tendència de millora.

La pesca de la llagosta al massís del Montgrí es fa habitualment amb un art artesanal, el tremall, que consisteix en una xarxa passiva que captura la llagosta quan aquesta es desplaça pel fons. En aquesta zona, la pesca artesanal ha tingut un impacte negatiu en les poblacions de l'espècie a causa de l'incompliment de la normativa pesquera, ja sigui en relació amb l'ús indegut de l'art de pesca com en la captura, la comercialització o el consum d'individus immadurs.

Les dades de pesca de llagosta vermella obtingudes d'un projecte de seguiment pesquer finançat per l'antiga Àrea Protegida de les Illes Medes els anys 2005 i 2010, que també abastava part de la costa del Montgrí, revelen una forta davallada de la biomassa mitjana per individu capturat (fig. 1). Durant l'any 2005, només el 18 % de les llagostes pescades superaven la talla mínima autoritzada, mentre que el 2010 cap de les llagostes pescades la va assolir. A més, la talla mitjana per exemplar capturat està molt allunyada de la desitjable, ja que l'any 2005 aquesta era notablement inferior al pes legal estimat, i l'any 2010 va resultar ser més de tres vegades inferior.

Si es pretén millorar la situació actual de la població de llagostes al Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter cal, d'una banda, garantir el compliment de la legislació actual i, de l'altra, incentivar l'aplicació de mesures de gestió locals que accelerin la recuperació de l'espècie. En aquest sentit, es podria aprofitar el fet que es tracta d'una àrea on l'arribada anual de petites llagostes és molt superior a la de qualsevol altre lloc de la costa catalana. A més, la nova figura de protecció —Parc Natural— podria oferir un nou marc normatiu per implementar noves mesures de gestió i recuperació de l'espècie. ■

▲ **Figura 1.** Valor mitjà de la biomassa individual (kg/individu) de les llagostes vermelles capturades durant el seguiment pesquer els anys 2005 i 2010. La línia verda discontinua indica el valor mitjà del pes d'un exemplar adult amb talla mínima autoritzada. $N_{2005} = 68$ i $N_{2010} = 41$.